

Alertes de comerç internacional

Guerra a Ucraïna:
afectacions comercials
per a les empreses catalanes

26/06/2023

Guerra a Ucraïna: afectacions comercials per a les empreses catalanes

Nota Informativa realitzada per:

Oficina Tècnica de Barreres a la Internacionalització

26/06/2023

1. Antecedents i situació actual

Fruit de dècades de tensions geopolítiques i militars entre Rússia i Ucraïna, la matinada de dijous 24 de febrer de 2022 es va produir un primer atac de l'exèrcit rus a Ucraïna.

2. Relacions comercials

A banda de les greus conseqüències pels països directament afectats, aquest conflicte també té un impacte enorme a escala internacional.

Aquesta alerta es centra en les conseqüències del conflicte en dos vessants:

- 1) les relacions comercials de les empreses catalanes en relació a les seves **importacions/exportacions**, de forma directa
- 2) i, també, en **impactes indirectes**, com el transport, la mobilitat, les finances, l'abastiment de matèries primeres o el cost de l'energia entre d'altres.

2.1. Efectes en les exportacions d'empreses catalanes

Rússia i Ucraïna no són destinacions prioritàries per les exportacions de les empreses catalanes. En aquest sentit, s'esperen poques afectacions comercials.

2.1.1. Exportacions a Ucraïna

- L'any 2021, 1.356 empreses catalanes van exportar a Ucraïna, de les quals, 417 ho fan de forma regular. Es tracta d'un volum d'operacions de 151M€, el 0,2% del total d'exportacions de Catalunya l'any passat.
- Els principals productes exportats el 2021 són: peces de vestir (12,4% del total), maquinària (10,7%), perfumeria i cosmètica (8,7%), vehicles (5,7%) i plàstics (5,3%).

2.1.2. Exportacions a Rússia

- L'any passat, hi havia 1.910 empreses catalanes que exportaven a Rússia, de les quals 643 ho fan de manera regular. El volum ascendeix a 659,2M€, un 0,8% del total d'exportacions catalanes l'any 2021.
- Catalunya segueix sense vendre ni fruita ni carn de porc en aquest mercat, ja que el veto de Putin l'any 2014 als productes europeus continua vigent. Això va provocar una caiguda de les exportacions catalanes a Rússia del 18,8% el 2014 i del 37,4% el 2015. Tanmateix, les empreses catalanes dels sectors van reorientar les seves exportacions a altres mercats, com per exemple la carn de porc als països asiàtics. Els principals sectors que sí que exporten són la roba de vestir (25% del total), la maquinària (12,8%) i els productes de perfumeria i cosmètica (8,8%).

2.2 Efectes en les importacions d'empreses catalanes

En línia amb les exportacions, les importacions catalanes d'Ucraïna i Rússia no representen un volum destacat sobre el total.

2.2.1. Importacions d'Ucraïna

- En concret, el percentatge que suposa Ucraïna sobre el total d'importacions catalanes és del 0,4% el 2021. El 2021 hi va haver 1.273 empreses catalanes que van importar de Rússia.
- Els principals productes de les importacions catalanes d'Ucraïna durant el 2021 van ser el blat de moro, amb un 59,7% del total, l'oli de gira-sol amb un 13,1% i la fosa de ferro i acer amb un 7,3%. En total, són 669 les empreses catalanes que importen d'Ucraïna.
- Ucraïna és un gran productor de **blat de moro, oli de gira-sol, gas i petroli** (com a base de la producció **d'abonaments i fertilitzants**) així com **neó** (clau per la fabricació de xips). Per tant, poden haver afectacions importants en les cadenes de subministrament de les empreses catalanes (veure apartat 5.3.)

2.2.2. Importacions de Rússia

- Referent a Rússia, les importacions catalanes d'aquest país suposen un 0,6% del total. El principal producte de les importacions catalanes de Rússia el 2021 van ser

- els combustibles (69,1% del total), seguit de lluny per residus de la indústria alimentària (4,2%, fonamentalment polpa de remolatxa) i cereals (3,9%).
- Rússia és un gran proveïdor en el sector energètic per Europa. També és un gran productor en matèries primeres com **coure, alumini, níquel, platí** i altres metalls preciosos, **de fusta i derivats**, així com el principal productor de **pal·ladi** (important per l'electrificació de vehicles). Arrel de la situació actual, les empreses poden patir problemes en les seves cadenes de subministrament i augments importants de preu (veure apartat 5.3.).

3. Sancions de la UE a Rússia

3.1. Sancions financeres

- La Comissió Europea, juntament amb Alemanya, França, Itàlia, Regne Unit, Estats Units, Canadà i Japó, ha acordat **suspendre els bancs russos del sistema SWIFT**.
 - Es tracta del mecanisme *Society for World Interbank Financial Telecommunication*, un codi internacional que facilita al seus socis un servei de missatgeria xifrada per realitzar transferències internacionals de fons. Per tant, aquesta mesura impediria a Rússia la realització de la major part de les seves transaccions financeres bloquejant les seves importacions i exportacions.
- La llista dels **bancs russos afectats per l'exclusió del SWIFT** eren inicialment aquestes entitats: Otkritie, Novikombank, Promsvyazbank, Bank Rossiya, Sovcombank, Vneshconombank, i VTB Bank. Els dies 30 i 31 de maig de 2022 va tenir lloc una reunió extraordinària del Consell Europeu, on es va acordar l'aprovació del sisè paquet de mesures. A nivell financer, **la Unió Europea ha ampliat, amb 3 noves entitats de crèdit russes, l'expulsió del sistema SWIFT** a: Sberbank -el banc rus més gran-, el Banc de Crèdit de Moscou i el Banc Agrícola Rus.
- A través de sancions financeres es pretén impedir **l'accés del sistema financer rus** i del conjunt de la seva economia als mercats internacionals de capitals.
- Es **paralitzen els actius internacionals** del Banc Central de Rússia. Es congelaran les transaccions i serà impossible liquidar actius per part del Banc Central.

26/06/2023

Guerra a Ucraïna: afectacions comercials per a les empreses catalanes

- A data de 14 de març es publica un nou paquet de sancions de la Unió Europea a Rússia i Bielorrússia. En concret, la UE presentarà una declaració davant l'Organització Mundial del Comerç (OMC) amb l'**objectiu de suspendre la clàusula de nació més afavorida a Rússia en els seus mercats. A més, acorda la suspensió de la sol·licitud de Bielorrússia per incorporar-se a aquesta institució.**
- La presidenta de la Comissió Europea va anunciar la **intenció de suspendre Rússia del Fons Monetari Internacional i el Banc Mundial.**
- No es permet la prestació de **serveis de qualificació creditícia** a clients russos, així com l'accés a qualsevol servei de subscripció relacionat amb aquestes activitats.
- En el cinquè paquet de sancions, publicat el 8 d'abril de 2022, la Unió Europea fa efectiva la **prohibició de realitzar transaccions i la immobilització total d'actius a quatre bancs russos**, entre els quals hi ha VTB. Aquestes entitats, que representen el 23% de la quota de mercat, queden totalment excloses dels mercats, debilitant encara més el sistema financer rus.
- També es prohibeix l'**assessorament sobre "fideïcomisos" (del tipus trust) a les persones russes adinerades**, el que dificulta la conservació del seu patrimoni a la Unió Europea.
- A més a més, s'**exclou Rússia de la contractació pública i els fons europeus:**
 - **Prohibició total de la participació d'entitats i nacionals russos en els contractes públics de la Unió Europea.** Les autoritats competents podran concedir excepcions limitades quan no existeixi una alternativa viable.
 - **Restricció d'ajuts financers i no financers a les entitats russes** de titularitat pública o sota control públic en el marc dels programes de la Unió Europea, Euratom i dels estats membres. Per exemple, la Comissió Europea posarà fi a la participació d'organismes públics russos o entitats relacionades en els convenis de subvenció vigents i suspèn timerà tots els pagaments relacionats en programes com **Horizon 2020, Horizon Europe, Euratom i Erasmus +**. No es celebraran nous contractes o convenis amb organismes públics russos o entitats relacionades amb el marc d'aquests programes.
- Finalment, s'amplia a totes les monedes oficials de la Unió Europea la prohibició d'exportar bitllets i la venda de valors negociables.
- El **16 de desembre de 2022** es publica el novè paquet de sancions per part de la Unió Europea a Rússia. Entre les mesures establertes, la Unió Europea imposarà una **immobilització d'actius a dos nous bancs russos i afegirà el Banc de Desenvolupament Regional rus a la llista d'entitats** -que són propietat de l'estat rus o bé es troben sota el seu control- subjectes a una prohibició total de les transaccions.

- El 24 de febrer de 2023 va fer any de l'inici de la invasió de Rússia a Ucraïna. En aquest sentit, la presidenta de la Comissió Europea, Ursula von der Leyen, va avançar setmanes abans que, coincidint amb aquest primer aniversari, s'aprovaria el desè paquet de sancions contra Rússia per part de la Unió Europea, amb un impacte d'11.000 milions d'euros. En aquest sentit, el **25 de febrer de 2023 la Unió Europea va adoptar aquest desè paquet de mesures contra Rússia que ja s'havia avançat:**
 - **S'afegeixen tres bancs russos a la llista d'entitats subjectes a la congelació d'actius i a la prohibició de posar a disposició fons i recursos econòmics.**
 - Per garantir l'eficàcia de les prohibicions d'immobilització d'actius, el Consell Europeu ha decidit **introduir obligacions d'informació més detallades** sobre els fons i recursos econòmics que pertanyen a persones i entitats incloses a la llista de sancionats o bé, que hagin realitzat algun moviment poc abans de ser inclosos a la llista.
També s'introdueixen **obligacions d'informació als estats membres** i a la Comissió Europea **sobre les reserves i actius immobilitzats del Banc Central de Rússia.**

3.2. Sancions individuals/entitats i increment de controls a països que eludeixen les sancions

- Es **limiten els passaports daurats** que permeten a ciutadans russos amb un alt poder adquisitiu accedir als sistemes financers europeus. A més, es prohibeix la concessió de visats i es congelen els actius del president Putin i del ministre d'Afers Estrangers Lavrov, així com de membres de l'elit russa.
- Llista creixent d'oligarques, persones físiques i empreses **sancionades**. N'hi ha unes 860 persones i prop de 50 entitats, aproximadament. Es congelen els seus actius a la UE i se'ls prohibeix viatjar a la UE.
- Prohibit acceptar l'entrada de nous dipòsits de persones o entitats russes a bancs de la Unió Europea superiors a 100.000 euros.
- Prohibició de vendre o transferir euros a Rússia per part de qualsevol persona, empresa o entitat.
- Bloqueig d'ús dels criptoactius. (veure **darrer punt d'aquest apartat**: publicació del vuitè paquet de sancions de la Unió Europea a Rússia el 6 d'octubre de 2022).
- En el cinquè paquet de sancions, publicat el 8 d'abril de 2022, la Unió Europea fa efectiva la **prohibició de donar serveis "criptoactius" d'alt valor** des de la Unió Europea a Rússia.
- El Consell Europeu, a la reunió extraordinària celebrada els dies 30 i 31 de maig, va acordar sancionar a més persones i entitats russes. Concretament, s'han sancionat als responsables

26/06/2023

Guerra a Ucraïna: afectacions comercials per a les empreses catalanes

de les atrocitats que han succeït a Bucha i Mariupol, a personalitats, empresaris, familiars d'oligarques i funcionaris del Kremlin, a empreses del sector de la defensa i una organització financera.

- Cal mencionar les **sancions a les províncies de Donetsk i Lugansk**. Són regions ucraïneses, de les que Rússia n'ha proclamat la independència:
 - No es pot importar cap producte excepte productes amb contractes previs al 23 de febrer de 2022 o productes autoritzats per les autoritats ucraïneses.
 - No es poden exportar béns i tecnologies de transport, energia, prospecció de petroli, telecomunicacions, malgrat que es consideren algunes excepcions.
- **A data 6 d'octubre de 2022 es publica, al Diari Oficial de la Unió Europea, el vuitè paquet de sancions** acordat pels països membres de la Unió Europa contra Rússia:
 - S'incorporen noves personalitats dins del llistat de persones i entitats, en concret:
 - Persones que han participat en l'organització de referèndums il·legals a Donetsk, Lugansk, Jersón y Zaporíyia. Entre elles, el ministre de defensa rus, Serguéi Shoigú.
 - Representats del sector de la defensa, inclosos militars d'alt rang, i persones que difonen desinformacions sobre la guerra.
 - El Consell ha decidit ampliar els criteris d'inclusió a la llista, preveient la possibilitat de sancionar a aquells que faciliten l'elusió de les sancions de la Unió Europea.
 - Prohibició total de la prestació de serveis de cartera, compte o custòdia de criptoactius a nacionals i residents russos, independentment del valor d'aquests criptoactius.
 - Finalment, s'impedirà que nacionals de la Unió Europea ocupin càrrecs en òrgans directius de determinades persones jurídiques, entitats o organismes que siguin propietat de l'Estat rus o que es troben sota el seu control.
 - A partir d'aquesta data, l'àmbit geogràfic de les restriccions adoptades el 23 de febrer de 2022, inclosa en particular la prohibició d'importar béns de les zones de Donetsk i Lugansk, s'ampliarà a les zones no controlades de les províncies de Zaporíyia i Jersón.
- A data **16 de desembre de 2022** es publica un nou paquet de sancions, el novè. Entre d'altres mesures:
 - **El Consell Europeu ha afegit 200 noves persones i entitats sancionades.** Afecta a les forces armades russes, funcionaris i empreses industrials de defensa, membres del Consell de la Duma Estatal i de la Federació, ministres, autoritats de

26/06/2023

Guerra a Ucraïna: afectacions comercials per a les empreses catalanes

representació russes a les zones ocupades d'Ucraïna i a partits polítics, entre d'altres. La llista també inclou figures clau implicades en els atacs amb míssils brutals i deliberats de Rússia contra civils, en el segrest de nens ucraïnesos a Rússia i en el robatori de productes agrícoles ucraïnesos.

- Els nacionals de la Unió Europea tenen prohibit ocupar qualsevol càrrec dins dels òrgans de govern de les persones jurídiques, entitats o organismes situats a Rússia que siguin propietat de l'Estat o bé estiguin sota el seu control.
- El 24 de febrer de 2023 va fer any de l'inici de la invasió de Rússia a Ucraïna. En aquest sentit, la presidenta de la Comissió Europea, Ursula von der Leyen, va avançar setmanes abans que, coincidint amb aquest primer aniversari, s'aprovaria el desè paquet de sancions contra Rússia per part de la Unió Europea, amb un impacte d'11.000 milions d'euros. En aquest sentit, el **25 de febrer de 2023 la Unió Europea va adoptar aquest desè paquet de mesures contra Rússia que ja s'havia avançat:**
 - S'inclouen **121 persones físiques i jurídiques** al llistat de sancionades.
 - S'amplien en **96 les entitats sancionades** per donar suport al complex militar i industrial rus, imposant les restriccions a l'exportació més estrictes.
 - S'inclouen **7 entitats iranianes fabricants de vehicles aeris militars no tripulats**, que han estat utilitzats per l'exèrcit rus en els seus atacs. Fins i tot contra infraestructures civils.
 - Es **restringeix la possibilitat que nacionals russos ocupin càrrecs en els òrgans rectors de les infraestructures i entitats crítiques de la Unió Europea**. La influència de Rússia en aquests òrgans podria posar en perill el seu bon funcionament i, en última instància, constituir un perill pel que fa a la prestació de serveis essencials als ciutadans europeus.
- Amb data 23 de juny de 2023 es publica al Diari Oficial de la Unió Europea l'**onzè paquet de sancions a Rússia per part de la Unió Europea** des de la invasió d'Ucraïna:
 - Aquestes mesures es dirigeixen a controlar **la creixent elusió**, a través de països tercers, de les restriccions ja imposades. En aquest sentit, es **reforça encara més la cooperació bilateral i multilateral** amb països tercers i la prestació d'assistència tècnica.
 - Només en els casos en què la cooperació no doni els resultats previstos, la UE adoptarà accions ràpides, proporcionades i específiques per privar Rússia dels recursos que li permeten continuar la guerra contra Ucraïna. Es farà en forma de

mesures individuals adequades contra la participació d'operadors de tercers països que li faciliten l'elusió. Seguidament, la Unió Europea reiniciarà un **diàleg constructiu** amb el tercer país en qüestió.

- En cas que, malgrat les sancions individuals i una major implicació, l'elusió segueixi sent considerable i sistèmica, la UE tindrà la possibilitat d'adoptar **mesures excepcionals i d'últim recurs**. En aquest cas, el Consell podrà decidir per unanimitat restringir la venda, el subministrament, la transferència o l'exportació de béns i tecnologia ja prohibits (productes i tecnologia de combat) a tercers països, on s'hagi demostrat un risc continuat i particularment elevat que el seu territori s'utilitzi per eludir sancions.
- Aquest paquet inclou **noves sancions contra persones** a títol individual i 87 **entitats** addicionals a la llista d'entitats que donen suport directament al complex militar i industrial de Rússia en la guerra d'agressió contra Ucraïna. Estaran subjectes a restriccions més estrictes en exportació de béns i tecnologies de doble ús.
La llista inclou quatre entitats de tercers països que fabriquen vehicles aeris no tripulats (drons) i els subministren a Rússia. També s'hi afegixen altres entitats de tercers països implicades en l'elusió de les restriccions comercials, així com determinades entitats russes que participen en el desenvolupament, producció i subministrament de components electrònics per al complex militar i industrial rus.

3.3. Sancions sectorials

3.3.1. Sector militar

- Es **prohibeix el subministrament a Rússia de tecnologia europea civil i militar** i productes que puguin contribuir a la millora militar o tecnològica de Rússia o al desenvolupament del seu sector de defensa o seguretat. Són 10 categories que inclouen una àmplia gamma de productes: maquinària, substàncies químiques o equips de fabricació per a productes químics i farmacèutics.
Es troben exempts els contractes previs al 26 de febrer de 2022.
- Els dies 30 i 31 de maig de 2022 va tenir lloc una reunió extraordinària del Consell Europeu. S'hi va adoptar un nou paquet de mesures i sancions -el sisè- per part de la Unió Europea a Rússia i Bielorrússia. Pel que fa al sector militar:
 - La Unió Europea **ha ampliat la llista de persones i entitats afectades per les restriccions a l'exportació de productes de doble ús i tecnologia** a entitats russes.

26/06/2023

Guerra a Ucraïna: afectacions comercials per a les empreses catalanes

- La Unió Europea **ha ampliat la llista de béns i tecnologia que poden contribuir a la millora tecnològica del sector rus de la defensa i la seguretat**. Aquesta ampliació inclourà 80 productes químics que poden utilitzar-se per fabricar armes químiques.
- **A data 6 d'octubre de 2022 es publica, al Diari Oficial de la Unió Europea, el vuitè paquet de sancions** acordat pels països membres de la Unió Europa contra Rússia:
 - **S'amplia la llista d'articles restringits que poden contribuir a la millora militar i tecnològica de Rússia o al desenvolupament del seu sector de la defensa i la seguretat**. La llista inclourà ara determinats **components electrònics, productes químics** i productes que poden utilitzar-se per aplicar la pena de mort, infligir tortures o altres maltractaments inhumans i degradants (veure referència al punt 3.3.7: Sector productes tecnològics i sector químic)
 - Es prohibeix vendre, subministrar, transferir o exportar **armes de foc d'ús civil i els seus components essencials i municions; vehicles i equips militars, equips paramilitar i peces de recanvi**.
- El **16 de desembre de 2022**, data de publicació del novè paquet de sancions, s'imposen nous controls i restriccions per part de la Unió Europea a Rússia de les **exportacions de productes i tecnologia de doble ús i dels productes i tecnologia que puguin contribuir a la millora tecnològica per part del sector de defensa i seguretat rus**:
 - S'amplia a **168 la llista d'entitats vinculades al complex militar i industrial de Rússia a les quals s'apliquen mesures sectorials**. Aquesta mesura garantirà que substàncies químiques clau, agents neurotòxics, equips de visió nocturna i aero-navegació, equips electrònics i components informàtics que podrien ser utilitzats per la maquinària de guerra russa, no puguin comercialitzar-se lliurement. Per evitar l'elusió, algunes entitats controlades per Rússia, amb seu a Crimea o Sebastopol, zones annexionades il·legalment, també han estat incloses a la llista.
 - La Unió Europea ampliarà la prohibició d'exportar béns i tecnologia a Rússia relacionada amb la indústria aeronàutica i aeroespacial on hi inclou els motors d'aeronaus i els seus components. Aquesta prohibició s'aplicarà tant a aeronaus tripulades com no tripulades. Això significa que, a partir d'ara, estarà prohibida l'exportació directa de motors de drons a Rússia o a qualsevol tercer país que pugui subministrar-los al país.
 - A la prohibició s'hi incorporen nous equips químics i biològics i components electrònics.

- El 24 de febrer de 2023 va fer any de l'inici de la invasió de Rússia a Ucraïna. En aquest sentit, la presidenta de la Comissió Europea, Ursula von der Leyen, va avançar setmanes abans que, coincidint amb aquest primer aniversari, s'aprovaria el desè paquet de sancions contra Rússia per part de la Unió Europea, amb un impacte d'11.000 milions d'euros. En aquest sentit, el **25 de febrer de 2023 la Unió Europea va adoptar aquest desè paquet de mesures contra Rússia que ja s'havia avançat:**
 - S'imposen **restriccions a l'exportació de tecnologies crítiques i béns industrials**. És el cas de productes electrònics, components addicionals que s'utilitzen en els sistemes d'armes russos com drons, míssils i helicòpters, així com materials específics com circuits electrònics integrats i càmeres tèrmiques.
 - S'inclouen dins les sancions **vehicles especialitzats**, peces de maquinària, recanvis per camions i motors a reacció.
 - Finalment, es contemplan restriccions a béns del **sector de la construcció** que puguin destinar-se a l'exèrcit rus, com antenes o grues.
 - El Consell Europeu prohibeix el **trànsit per Rússia de béns i tecnologia de doble us, exportats per la Unió Europea**, amb l'objectiu d'evitar la seva elusió.
- Amb data 23 de juny de 2023 es publica al Diari Oficial de la Unió Europea l'**onzè paquet de sancions a Rússia per part de la Unió Europea** des de la invasió d'Ucraïna:
 - Per tal de minimitzar encara més el risc d'elusió de les sancions, **s'incrementen les mercaderies i tecnologies prohibides en trànsit pel territori rus**, que puguin contribuir a la millora militar i tecnològica de Rússia o al desenvolupament de béns i tecnologia del sector de defensa i seguretat per la indústria aeronàutica o espacial. També afecta a additius de combustible per a avions i combustible, exportats de la UE a tercers països.

3.3.2. Sector alimentari

- El **16 de desembre de 2022** s'imposen **nous controls i restriccions per part de la Unió Europea a Rússia**
 - Amb l'objectiu d'evitar i combatre la inseguretat alimentària a nivell mundial i evitar perturbacions en els canals de pagament dels productes agrícoles, s'ha decidit introduir una **nova excepció que permet alliberar actius** de determinades persones que, abans de la seva inclusió a la llista, assumien un paper destacat en el comerç

internacional de **productes agrícoles i alimentaris, inclosos el blat i els fertilitzants, i posar fons i recursos econòmics a la seva disposició.**

3.3.3. Sector energètic i miner

- La Unió Europea prohibeix la venda, subministrament, transferència o exportació a Rússia de **tecnologies específiques relacionades amb la refinació del petroli**. Els contractes previs al 26 de febrer de 2022 i les exportacions de gas i petroli a Europa són contemplats com a excepcions.
- **Prohibicions dirigides a noves inversions en el sector energètic rus**, així com una restricció global a l'exportació d'equipaments, tecnologia i serveis per a la indústria energètica. Excepcions: la indústria nuclear i el sector derivat del transport d'energia.
- En el cinquè paquet de sancions, publicat el 8 d'abril de 2022, **la Unió Europea prohibeix comprar, importar o transferir carbó i d'altres combustibles fòssils** originaris de Rússia a partir de l'agost de 2022. Aquesta restricció afecta a una quarta part de totes les exportacions de carbó rus, el que suposa una pèrdua d'ingressos a Rússia de 8.000 M€ anuals.
- També s'inclou la **prohibició d'exportar de la Unió Europea a Rússia els carburants per a reactors i els seus additius** que puguin ser utilitzats per part de l'exèrcit rus.
- Els dies 30 i 31 de maig de 2022 va tenir lloc una reunió extraordinària del Consell Europeu. S'hi va adoptar noves mesures i sancions -el sisè- per part de la Unió Europea a Rússia i Bielorrússia. Pel que fa al sector energètic:
 - La Unió Europea prohibeix la compra de petroli cru i determinats productes petrolífers, així com la seva importació o transferència de Rússia a la Unió Europea. L'eliminació progressiva del petroli rus trigarà de 6 mesos (en el cas del petroli cru) a 8 mesos (en el cas d'altres productes petrolífers refinats).
 - S'ha contemplat una excepció temporal per les importacions de petroli cru que se subministra per oleoducte a aquells Estats membres de la Unió Europea que, a causa de la seva situació geogràfica, tenen una dependència específica dels subministraments russos i no tenen alternatives viables. D'altra banda, Bulgària i Croàcia també podran acollir-se a excepcions temporals per a la importació de petroli cru marítim i gasoil obtingut en buit, respectivament, procedent de Rússia.
- **A data 6 d'octubre de 2022 es publica, al Diari Oficial de la Unió Europea, el vuitè paquet de sancions** acordat pels països membres de la Unió Europa contra Rússia. Referent al sector energètic:

- Es **prohibeix la prestació de transport marítim**, l'assistència tècnica, els serveis d'intermediació, el finançament o l'assistència financera en relació amb el **transport marítim a tercers països, el comerç de petroli cru** (a partir de desembre de 2022) o de **productes petrolífers** (a partir de febrer de 2023) que siguin originaris de Rússia o hagin estat exportats des de Rússia.
- La limitació de preus permetrà la prestació del transport si el petroli o els productes petrolífers s'adquireixen a un preu igual o inferior al preu màxim preestablert.
- **La Unió Europea ha arribat a un acord sobre la fixació d'un preu màxim al petroli, establert en 60 dòlars estatunidencs per barril, a partir del 5 de desembre de 2022:**
 - Afecta al petroli cru i als olis de petroli o de minerals bituminosos (codi aranzelari 2709 00) originaris o exportats de Rússia.
 - Aquest preu màxim limitarà les pujades brusques de preus provocades per les condicions de mercat extraordinàries i reduirà dràsticament els ingressos que Rússia obté del petroli. També servirà per estabilitzar els preus mundials de l'energia i al mateix temps atenuar les conseqüències negatives en el subministrament energètic de tercers països.
 - El funcionament del mecanisme de límit màxim de preus es revisarà cada 2 mesos per respondre a l'evolució del mercat i serà, al menys, un 5% inferior al preu mitjà de mercat del petroli i productes petrolífers russos, calculats sobre la base de les dades facilitades per l'Agència Internacional de l'Energia.
 - S'estableix un **període transitori de 45 dies pels bucs que transportin petroli cru originari de Rússia que hagi estat comprat i carregat a buc abans del 5 de desembre de 2022 i descarregat a l'últim port de destinació abans del 19 de gener de 2023**. Donat que el límit de preus pot revisar-se periòdicament per adaptar-lo a la situació del mercat, s'estableix també un **període transitori de 90 dies després de cada modificació del màxim de preus**. L'objectiu d'aquesta flexibilitat és garantir una aplicació coherent del límit de preus per part de tots els operadors.
 - El Consell també ha introduït una "clàusula d'urgència" que permet transportar petroli que superi el límit de preu marcat; prestar assistència tècnica, serveis d'intermediació, finançament o assistència financera en relació al transport quan sigui necessari per a la prevenció o mitigació urgent d'un esdeveniment que pugui tenir repercussions greus i importants en la salut i la seguretat humanes, en el medi ambient o en resposta a catàstrofes naturals.

- El **16 de desembre de 2022** la Unió Europea **amplia la prohibició dirigida a noves inversions en el sector energètic rus prohibint, addicionalment, les dirigides al sector miner rus**. Com a excepció, s'hi inclouen les activitats de mineria i extracció amb certes matèries primes crítiques.
- A partir del **5 de febrer de 2023** va entrar en vigor la **prohibició d'importar gasoil de Rússia**. Des de desembre ja s'aplicaven aquestes restriccions al petroli cru i ara **s'amplien al gasoli**.
- El 24 de febrer de 2023 va fer any de l'inici de la invasió de Rússia a Ucraïna. En aquest sentit, la presidenta de la Comissió Europea, Ursula von der Leyen, va avançar setmanes abans que, coincidint amb aquest primer aniversari, s'aprovaria el desè paquet de sancions contra Rússia per part de la Unió Europea, amb un impacte d'11.000 milions d'euros. En aquest sentit, el **25 de febrer de 2023 la Unió Europea va adoptar aquest desè paquet de mesures contra Rússia que ja s'havia avançat**:
 - El Consell Europeu ha introduït la **prohibició de proporcionar capacitat d'emmagatzematge de gas** (excloent la part de Gas Natural Licuat – GNL-) a nacionals russos. L'objectiu és garantir la seguretat del subministrament de gas a la Unió Europea i evitar la militarització, per part de Rússia, pel que fa al subministrament del gas a la Unió Europea i els riscos de manipulació del mercat.
- Amb data 23 de juny de 2023 es publica al Diari Oficial de la Unió Europea l'**onzè paquet de sancions a Rússia per part de la Unió Europea** des de la invasió d'Ucraïna:
 - Es posa **fi a l'exempció temporal concedida a Alemanya i Polònia per al subministrament de cru** per oleoducte des de Rússia a través de la secció septentrional de l'oleoducte Druzhba. No obstant, el petroli procedent de Kazakhstan o d'un altre tercer país podrà continuar transitant per Rússia i sent importat a la UE a través d'aquest oleoducte, Druzhba.

3.3.4. Sector aeri, marítim i terrestre

- La Unió Europea ha prohibit els serveis de manteniment, assegurança i reassegurança relacionats amb béns i tecnologies del sector aeri. Aquesta mesura s'afegeix al **tancament de l'espai aeri per part de la UE** per les línies aèries russes: no podent aterrar, enlairar o sobrevolar territori europeu.

- A més, s'aplica la **prohibició de donar de serveis tècnics i financers a les línies aèries civils russes** amb l'objectiu de castigar un dels sectors clau de l'economia i la connectivitat. Cal tenir en compte que tres quartes parts dels avions operats per les línies civils russes es van construir a la Unió Europea, als Estats Units i Canadà.
- També es **prohibeix** vendre, subministrar, transferir o exportar, proporcionar **assistència tècnica o finançament als productes i la tecnologia per navegació marítima**, ja sigui a persones físiques o jurídiques, per al seu ús a Rússia.
- **A data 6 d'octubre de 2022 es publica, al Diari Oficial de la Unió Europea, el vuitè paquet de sancions** acordat pels països membres de la Unió Europea contra Rússia. Entre d'altres mesures:
 - Es restringirà la venda, el subministrament, la transferència o l'exportació de mercaderies addicionals utilitzades en el **sector de l'aviació**.
 - S'inclou el **Registre Naval Rus**, entitat 100% estatal, a la llista d'entitats estatals subjectes a la prohibició de les transaccions. Aquesta entitat duu a terme activitats relacionades amb la classificació i la inspecció, també en l'àmbit de la seguretat, de bucs i embarcacions tant russes com no russes.
- El 24 de febrer de 2023 va fer any de l'inici de la invasió de Rússia a Ucraïna. En aquest sentit, la presidenta de la Comissió Europea, Ursula von der Leyen, va avançar setmanes abans que, coincidint amb aquest primer aniversari, s'aprovaria el desè paquet de sancions contra Rússia per part de la Unió Europea, amb un impacte d'11.000 milions d'euros. En aquest sentit, el **25 de febrer de 2023 la Unió Europea va adoptar aquest desè paquet de mesures contra Rússia que ja s'havia avançat**:
 - Els **operadors aeris hauran de notificar els vols no regulars** a les seves autoritats nacionals competents, que a la seva vegada informaran a la resta d'estats membres.
- Amb data 23 de juny de 2023 es publica al Diari Oficial de la Unió Europea **l'onzè paquet de sancions a Rússia per part de la Unió Europea** des de la invasió d'Ucraïna:
 - La UE **amplia la prohibició de transportar mercaderies a la UE per carretera en remolcs i semiremolcs matriculats a Rússia**, també si són remolcats per camions matriculats fora de Rússia.
A més, tenint en compte l'increment de pràctiques enganyoses per part dels bucs que transporten petroli cru i productes petrolers russos, el Consell va decidir **prohibir l'accés als ports i a les rescloses de la UE a qualsevol buc que realitzi transbordaments de buc a buc** si les autoritats competents tenen motius justificats per sospitar:

- que incompleix la prohibició d'importar cru i productes derivats del petroli russos a la UE.
- que està transportant cru rus o productes derivats del petroli adquirits per sobre del preu límit acordat per la Coalició de Límits de Preus.
- o bé, quan les autoritats competents tinguin motius sòlids per sospitar que, de forma il·legal, els bucs desconnecten o desactiven el seu sistema de navegació o interfereixen quan transporten petroli cru i productes petrolers russos, infringint els acords, les regles i les normes internacionals.

3.3.5. Sector béns ferro i acer

- Es vetarà la importació de **productes siderúrgics** des de Rússia. Es consideren excepcions els contractes previs al 16 de març de 2022, amb execució màxima el 17 de juny de 2022.
- A principis d'abril de 2022, la Comissió ha decidit ajustar el funcionament de la mesura de salvaguarda per garantir:
 - que aquestes prohibicions d'importació no generin una escassetat de subministrament en el mercat de la Unió Europea.
 - que els usuaris d'acer de la Unió Europea puguin seguir abastint-se d'aquests volums des d'altres fonts.
- A cada categoria de productes en la qual Rússia tenia contingents aranzelaris específics per país, la Comissió ha redistribuït proporcionalment aquests volums entre altres països exportadors subjectes a la mesura de salvaguarda, basant-se en la seva quota d'importacions totals al 2021. A més, respecte a cada categoria de productes afectada, la Comissió ha establert, respectivament:
 - una quota d'importacions amb un contingent aranzelari específic per país i
 - una quota de les importacions pels països inclosos en el contingent residual.
- Pel que fa a les importacions no cobertes per contractes celebrats abans del 16 de març de 2022:
 - no s'autoritzaran les importacions a partir del 16 de març de 2022
 - no es podran sol·licitar contingents afectats per aquestes restriccions.
- Pel que fa a les importacions cobertes per contractes celebrats abans del 16 de març de 2022:
 - les sol·licituds d'autorització es poden presentar fins el 31 de març de 2022. Per productes inclosos en els contingents específics per països per les categories: 1, 3A, 3B, 7, 12, 13, 16, 19, 21, 25B, 26, 27 i 28.

- Des de l'1 d'abril de 2022 i fins el 17 de juny de 2022 (excepció de fi de "contractes") es poden realitzar sol·licituds a tots els contingents residuals.
- Després del 1 de juny de 2022 no s'autoritzaran importacions.
- **A data 6 d'octubre de 2022 es publica, al Diari Oficial de la Unió Europea, el vuitè paquet de sancions** acordat pels països membres de la Unió Europea contra Rússia. S'amplia la **prohibició relativa a la importació de productes siderúrgics** que siguin originaris de Rússia o hagin estat exportats des de Rússia.

3.3.6. Sector béns de ciment, fusta, cautxú, paper i plàstic

- En el cinquè paquet de sancions, publicat el 8 d'abril de 2022, **la Unió Europea prohibeix la importació** provinent de Rússia de ciment, fusta i cautxú.
- **A data 6 d'octubre de 2022 es publica, al Diari Oficial de la Unió Europea, el vuitè paquet de sancions** acordat pels països membres de la Unió Europea contra Rússia. S'apliquen noves restriccions a la pasta de fusta, paper i plàstic.
- El 24 de febrer de 2023 va fer any de l'inici de la invasió de Rússia a Ucraïna. En aquest sentit, la presidenta de la Comissió Europea, Ursula von der Leyen, va avançar setmanes abans que, coincidint amb aquest primer aniversari, s'aprovaria el desè paquet de sancions contra Rússia per part de la Unió Europea, amb un impacte d'11.000 milions d'euros. En aquest sentit, el **25 de febrer de 2023 la Unió Europea va adoptar aquest desè paquet de mesures contra Rússia que ja s'havia avançat:**
 - S'imposen noves restriccions a les importacions de mercaderies que generin importants ingressos a Rússia, com **l'asfalt i el cautxú sintètic**.

3.3.7. Sector del luxe

- **Es prohibeix l'exportació a Rússia d'articles de luxe** d'import unitari superior a 300€: caviar, vi, cava, begudes alcohòliques, perfum, productes de cosmètica, maletes de viatge, roba, sabates, catifes, joieria, coberteries i vaixelles, articles electrònics (d'un cost superior a 750€), vehicles, rellotges, instruments musicals, objectes d'art i equipament esportiu.
- En el cinquè paquet de sancions, publicat el 8 d'abril de 2022, **la Unió Europea prohibeix la importació** de Rússia de begudes espirituoses i licors (inclòs el vodka) i dels els aliments marins de gamma alta (inclòs el caviar).
- **A data 6 d'octubre de 2022 es publica, al Diari Oficial de la Unió Europea, el vuitè paquet de sancions** acordat pels països membres de la Unió Europea contra Rússia.

S'imposen noves restriccions a elements utilitzats a la indústria de la joiera, com pedres i metalls preciosos, al tabac i al sector cosmètic.

3.3.8. Sector productes tecnològics, sector químic, sector industrial i altres

- En el cinquè paquet de sancions, publicat el 8 d'abril de 2022, **la Unió Europea prohibeix l'exportació a Rússia** d'ordinadors quàntics, semiconductors avançats, productes electrònics d'alta gamma, programes informàtics, maquinària sensible i equips de transport.
- **A data 6 d'octubre de 2022 es publica, al Diari Oficial de la Unió Europea, el vuitè paquet de sancions** acordat pels països membres de la Unió Europea contra Rússia.
 - Tal i com indicàvem al punt 3.3.1 sobre el sector militar, determinats **components electrònics i productes químics** s'incorporen a la llista d'articles restringits, que poden utilitzar-se per aplicar la pena de mort, infligir tortures o altres maltractament inhumans i degradants.
 - S'inclou la prohibició de prestar a Rússia serveis **d'arquitectura i enginyeria**, això com serveis de **consultoria informàtica i assessorament jurídic**.
- **Amb data 16 de desembre de 2022**, dins del nou paquet de sancions de la Unió Europea a Rússia, s'estableix:
 - La prohibició de prestar a Rússia serveis de publicitat, investigació de mercats i enquestes d'opinió pública, així com serveis d'assaig de productes i d'inspecció tècnica.
 - **S'incorporen nous productes i tecnologies industrials a la prohibició de les exportacions a Rússia:** drons de joguina i d'ús recreatiu, generadors complexos, ordinadors portàtils i components informàtics, circuits impresos, sistemes de radionavegació, aparells de radio telecomandament, motors d'aeronaus i components de motors, càmeres i lents.
- **Amb data 23 de juny de 2023 es publica al Diari Oficial de la Unió Europea l'onzè paquet de sancions a Rússia per part de la Unió Europea** des de la invasió d'Ucraïna:
 - La decisió **amplia la llista d'articles restringits que podrien contribuir a la millora tecnològica del sector de defensa i seguretat de Rússia** per incloure: components electrònics, materials semiconductors, equipaments de fabricació, circuits electrònics integrats i circuits impresos, precursors de materials

energètics i precursors d'armes químiques, components òptics, instruments de navegació, metalls utilitzats en el sector de la defensa i equipaments marins.

3.3.9. Sector comunicació

- **Es vol impedir l'emissió o difusió** d'alguns mitjans de comunicació afins al règim de Putin com Russia Today (RT) o Sputnik.
- Els dies 30 i 31 de maig de 2022 va tenir lloc una reunió extraordinària del Consell Europeu. S'hi van adoptar noves mesures i sancions per part de la Unió Europea a Rússia i Bielorrússia. Pel que fa a les afectacions al sector de la comunicació, la UE ha suspès les activitats de radiodifusió a la Unió Europea de canals de comunicació russos de propietat estatal: Rossiya RTR/RTR Planeta, Rossiya 24/Russia 24 i TV Centre International.
- **El 16 de desembre de 2022 es publica un nou paquet de sancions**, entre les quals, es troben mesures relacionades amb la **radiodifusió**. D'acord amb el comunicat de la pàgina web del Consell Europeu:
 - Amb la finalitat de fer front a la campanya sistemàtica i internacional de desinformació i manipulació de la informació per part de la Federació Russa, encaminada a desestabilitzar els països veïns i la Unió Europea, **el Consell Europeu ha iniciat el procés de suspensió de les llicències de radiodifusió de quatre mitjans de comunicació**: NTV/NTV Mir, Rossiya 1, REN TV i Pervyi Kanal.
 - Aquests mitjans es troben sota el control permanent, directe o indirecte, dels dirigents de la Federació Russa i han estat utilitzats per aquest país per dur a terme accions contínues i concertades de desinformació i propaganda de guerra que legitimen l'agressió de Rússia i socaven el suport a Ucraïna. En consonància amb la Carta dels Drets Fonamentals, les mesures no impediran en aquests mitjans ni al seu personal realitzar a la Unió Europea activitats diferents de la radiodifusió, com tasques d'investigació o entrevistes.
- El 24 de febrer de 2023 va fer any de l'inici de la invasió de Rússia a Ucraïna. En aquest sentit, la presidenta de la Comissió Europea, Ursula von der Leyen, va avançar setmanes abans que, coincidint amb aquest primer aniversari, s'aprovaria el desè paquet de sancions contra Rússia per part de la Unió Europea, amb un impacte d'11.000 milions d'euros. En aquest sentit, **el 25 de febrer de 2023 la Unió Europea va adoptar aquest desè paquet de mesures contra Rússia que ja s'havia avançat. Referent al sector comunicació**:
 - Per fer front a la campanya internacional de desinformació i manipulació de la informació per part de la Federació Russa, destinada a desestabilitzar els països

veïns, la Unió Europea i els seus estats membres, **el Consell Europeu ha iniciat el procés de suspensió de les llicències de radiodifusió de dos mitjans de comunicació més: RT àrab i Sputnik àrab.**

Aquests mitjans es troben sota el control permanent, directe o indirecte, dels dirigents de la Federació Russa, qui els han utilitzat per dur a terme accions de desinformació i propaganda de guerra, que legitimen l'agressió de Rússia.

D'acord amb la Carta dels Drets Fonamentals, aquestes mesures no impediran que aquests mitjans de comunicació i el seu personal duguin a terme activitats a la Unió Europea que no siguin de radiodifusió, com tasques d'investigació o entrevistes.

- Amb data 23 de juny de 2023 es publica al Diari Oficial de la Unió Europea **l'onzè paquet de sancions a Rússia per part de la Unió Europea** des de la invasió d'Ucraïna:

- Per abordar la campanya sistemàtica i internacional de la Federació Russa en relació amb la manipulació dels mitjans i distorsió dels fets, destinada a intensificar l'estratègia de desestabilització dels països veïns (la UE i els seus estats membres), el Consell **amplia la suspensió de les llicències d'emissió a cinc mitjans addicionals:** RT Balkan, Oriental Review, Tsargrad, New Eastern Outlook i Katehon.

Aquests mitjans estan sota el control permanent, directe o indirecte, dels dirigents de la Federació Russa i han estat utilitzats per dur a terme accions de propaganda persistents i concertades dirigides a la societat civil de la UE i dels països veïns, distorsionant i manipulant greument els fets.

En particular, la propaganda ha atacat de manera reiterada i constant els partits polítics europeus, especialment durant els períodes electorals, així com la societat civil, les persones sol·licitants d'asil, les minories ètniques russes, les minories de gènere i el funcionament de les institucions democràtiques a la UE i els seus estats membres.

D'acord amb la Carta dels Drets Fonamentals, aquestes mesures no impediran que aquests mitjans de comunicació i el seu personal realitzin activitats diferents de la radiodifusió, com investigacions i entrevistes, a la UE i els seus estats membres.

3.4. El cas de Bielorússia

L'any 2021 es van comptabilitzar **340 empreses catalanes exportadores a Bielorússia**, de les que 113 són regulars. El volum d'exportacions va ser de 25,4M€, sent els productes principals peces de vestir, perfumeria i cosmètica i vehicles. Pel que fa a les importacions, el volum va ser de 7,9M€, destacant els mobles, la fusta i els productes químics.

Bielorússia va intervenir el 28/02/2022 de forma directa en el conflicte a Ucraïna. La UE decideix aplicar sancions també a Bielorússia:

- **La UE va restringir l'accés al SWIFT a 3 bancs bielorrussos:** Belagroprombank, Bank Dabrabyt i el Banc de Desenvolupament de la República de Bielorússia.
- La UE prohibeix les transaccions amb el **Banc Central de Bielorússia**, lligades a la gestió de les reserves o actius, a la concessió de finançament públic pel comerç i a la inversió al país. També veta la sortida a borsa d'accions d'entitats públiques del país a partir del 12 d'abril de 2022.
- **Es prohibeix acceptar a la UE dipòsits superiors a 100.000€ de ciutadans de Bielorússia** o residents al país i així com tenir comptes de clients bielorrussos a les centrals dipositàries de valors de la UE. Tampoc es permet la venda de valors en euros a clients bielorrussos ni el lliurament de bitllets d'euro al país.
- A data 2 de març de 2022 es publiquen noves sancions de la Unió Europea a Bielorússia:
 - Queda prohibit vendre, subministrar, transferir o exportar, directa o indirectament: productes i tecnologia de doble ús i productes i tecnologia que puguin contribuir a la millora militar i tecnològica de Bielorússia. Aquesta mesura aplica a:
 - qualsevol persona física o jurídica, entitat o organisme ubicat a Bielorússia
 - qualsevol producte d'aquestes categories que estigui previst utilitzar en aquell país, originari o no de la Unió Europea.
 - La Unió Europea aplica restriccions relacionades amb el comerç de productes utilitzats en la producció o fabricació de productes de tabac, minerals, clorur de potassi, fusta, ciment i cautxú originaris o exportats des de Bielorússia.
 - La Unió Europea prohibeix importar, directa o indirectament, productes siderúrgics originaris o exportats des de Bielorússia. Les prohibicions no s'apliquen a contractes celebrats abans del 2 de març de 2022, amb execució màxima el 4 de juny de 2022.
A principis d'abril de 2022, la Comissió ha decidit ajustar el funcionament de la mesura de salvaguarda per garantir:
 - que aquestes prohibicions d'importació no generin una escassetat de subministrament en el mercat de la Unió Europea en les categories afectades.
 - que els usuaris d'acer de la Unió Europea puguin seguir abastint-se d'aquests volums des d'altres fonts.

A cada categoria de productes en la qual Bielorússia tenia contingents aranzelaris específics per país, la Comissió ha redistribuït proporcionalment aquests volums entre altres països exportadors

26/06/2023

Guerra a Ucraïna: afectacions comercials per a les empreses catalanes

subjectes a la mesura de salvaguarda, basant-se en la seva quota d'importacions totals de 2021. A més, respecte a cada categoria de productes afectada, la Comissió ha establert, respectivament:

- una quota d'importacions pels països amb un contingent aranzelari específic per país i
- una quota de les importacions pels països inclosos en el contingent residual

Pel que fa a les importacions no cobertes per contractes celebrats abans del 2 de març de 2022:

- no s'autoritzaran les importacions a partir del 3 de març de 2022
- no es podran sol·licitar contingents afectats per aquestes restriccions.

Pel que fa a importacions cobertes per contractes celebrats abans del 2 de març de 2022:

- les sol·licituds d'autorització es poden presentar fins el 31 de març de 2022. Per productes inclosos en els contingents específics per països per les categories 12, 16, 21, 24 i 28.
 - Des de l'1 d'abril de 2022 i fins el 4 de juny de 2022 (excepció de fi de "contractes") es poden realitzar sol·licituds a tots els contingents residuals.
 - Després del 4 de juny de 2022 no s'autoritzen importacions.
- La UE presentarà una declaració davant l'Organització Mundial del Comerç (OMC) amb **l'objectiu de suspendre la clàusula de nació més afavorida a Rússia en els seus mercats. A més, acorda la suspensió de la sol·licitud de Bielorrússia per incorporar-se a aquesta institució.**
 - Els dies 30 i 31 de maig de 2022 va tenir lloc una reunió extraordinària del Consell Europeu. S'hi va adoptar un nou paquet de mesures i sancions, el sisè, per part de la Unió Europea a Rússia i Bielorrússia:
 - A nivell financer, **la Unió Europea ha ampliat la prohibició actual de prestació de serveis especialitzats de missatgeria financera SWIFT** al Banc bielorrús pel Desenvolupament i la Reconstrucció.
 - Pel que fa al sector militar, la Unió Europea **ha ampliat la llista de persones i entitats afectades per les restriccions a l'exportació de productes de doble us i tecnologia** a entitats bielorrusses.

4. Contrasacions de Rússia i Bielorrússia cap a Occident

4.1. Sancions de Rússia i Bielorrússia cap a la UE i Occident

- Les autoritats russes han establert una **llista de països hostils**, entre els que es troba la Unió Europea, als quals, els particulars i empreses russos podran reemborsar els deutes en rubles, moneda fortament depreciada a partir del conflicte. Aquesta mesura s'aplicarà a pagaments superiors a 10 milions de rubles mensuals.
- Rússia ha elaborat una **llista de productes i matèries primeres de les quals es prohibeix l'exportació fins a finals de 2022**. Són uns 200 productes com els equipaments tècnics, de telecomunicacions i mèdics, els vehicles, la maquinària agrícola o equips elèctrics. També, han inclòs vagons i locomotores, contenidors, turbines, màquines de processament de metall i pedra, monitors, projectors, consoles i panells. Es podria incloure algunes exportacions de fusta i productes forestals a països que el Ministeri d'Economia rus qualifica com d'hostils.
- **Prohibició** per part de Rússia **d'exportar fertilitzants**, especialment nitrats, afectant a productes com la soja i altres cereals. Hi ha dificultat per trobar països alternatius: Rússia n'és el principal productor.
- Rússia **prohibeix les exportacions de cereals** fins el 30 de juny de 2022 als països de la Unió Econòmica Euroasiàtica (EAEU), formada per: Armènia, Bielorrússia, Kazakhstan, Kirguizistan i la pròpia Rússia. L'objectiu és protegir el mercat intern i evitar l'escassetat i increments de preus.
- En resposta a les sancions de Brussel·les, **Bielorrússia** va prohibir entrar al seu territori als camions matriculats en els països de la Unió Europea a partir de divendres 15 d'abril de 2022.
- El 12 de juliol de 2022 el viceministre rus de Finances, Alexei Moiseev, va comunicar que **Rússia bloquejarà la venda de filials de bancs estrangers en el país**. Aquesta mesura serà d'aplicació fins que els bancs russos no puguin operar amb normalitat a l'estranger, degut a les sancions que aquests han rebut per part de la Unió Europea.
- A partir del 10 d'octubre de 2022 i fins a final d'any, els **camions amb matrícula de la Unió Europea no podran entrar a Rússia**. Aplica a companyies de la Unió Europea, Ucraïna, Regne Unit i Noruega i s'estén també al trànsit i al transport de mercaderies a tercers països.

Guerra a Ucraïna: afectacions comercials per a les empreses catalanes

- El govern rus va publicar una llista de mercaderies exemptes del bloqueig: bestiar, productes càrnics i lactis, ous, peix, marisc i mol·luscos, mel natural, arbres i plantes, begudes (també alcohòliques), peces de ceràmica i rellotges.
- Aquests productes recorreran territori rus en transports locals una vegada arribin a llocs com Sant Petersburg, l'enclavament bàltic de Kaliningrado o regions frontereres como Carelia, Murmansk o Pskov, o, si no és possible, remolcats per camions russos.
- A principis del mes de desembre de 2022 es publica un decret, signat pel primer ministre rus, Mijaíl Mishustin, i publicat en el portal oficial rus d'informació jurídica.
 - En aquesta comunicació s'estableix l'aplicació d'aranzels del 35% a la importació de determinats béns provinents de països hostils. Els béns afectats són xampús i altres productes pel cabell, productes d'higiene dental i per afaitar, desodorants, antitranspirants, productes per a l'aromatització i desodoració de l'aire, així com detergents i productes de neteja.
 - No obstant, s'ha indicat que l'increment es farà de forma gradual i es limitaria a la importació d'aquests productes provinent d'Estats Units, Canadà, Regne Unit, Austràlia, Nova Zelanda i Polònia.

5. Afectacions a les exportacions de les empreses catalanes

5.1. Sistema de cobrament/pagament

- Els **cobraments i pagaments** es poden veure afectats per totes les sancions financeres actuals, especialment per la desconexió del SWIFT dels bancs russos (veure apartat 3.1.) i bielorusos (veure apartat 3.4).
- **No es pot vendre, subministrar o exportador divises en Euros a Rússia**, ja sigui a persones físiques o jurídiques.
- Tot el conjunt de sancions provoquen efectes immediats. El **ruble es va desplomar** en aplicar les primeres sancions, patint a data de 7 de març la caiguda més intensa des de l'inici del conflicte. A banda, el Banc Central Rus va pujar els tipus d'interès per contrarestar els efectes d'aquesta depreciació i combatre una major inflació.

5.2. Transport i mobilitat

Les cadenes de subministrament amb connexions amb aquests territoris s'estan veient molt afectades:

- A Ucraïna, Kiev va ordenar el **cessament d'operacions a tots els ports ucraïnesos** del Mar Negre i el Mar d'Azov. Els ports d'Odessa i Mariupol, principals bases navals d'Ucraïna i punt de sortida de cereals, ferro i acer, respectivament, estan sent atacats.
- Per la seva banda, Moscou ha **suspès la circulació de bucs comercials en el Mar d'Azov** fins a nou avís.
- A data 01/03/22, les **principals navilieres del món**, MSC y Maersk, han anunciat que deixaran d'acceptar i realitzar enviaments de càrrega fins i des de Rússia, seguint les sancions imposades al comerç local i al·legant que l'estabilitat i la seguretat es veuen compromeses. Això pot provocar una gran afectació en sectors com l'energètic, l'alimentari, el tecnològic i, sobretot, l'automoció. En tots els casos es mantindran els enviaments d'aliments, equips mèdics i humanitaris. La naviliera japonesa Ocean Network Express (ONE) o l'alemanya Hapag Lloyd segueixen mesures similars.
- El **transport per ferrocarril** també es troba interromput.
- Les empreses que han d'enviar mercaderies a Rússia estan buscant **rutes alternatives** a través de vies terrestres. Principalment, a través de Lituània, Letònia i Bielorrússia. I ara també sembla que hi ha una nova ruta a través de Turquia. S'espera un increment de preus en el transport.
- **Manca de mà d'obra:** Cal remarcar que la majoria de conductors de camions són d'Europa de l'est, especialment ucraïnesos, cosa que provoca una falta de transportistes. De la mateixa manera, i en el cas del transport marítim, molts oficials de vaixells són d'origen ucraïnès i ha generat falta de personal.
- En el cinquè paquet de sancions, publicat el 8 d'abril de 2022, la Unió Europea **veta totalment el transport de mercaderies per carretera d'empreses russes o bielorrusses que operen a la Unió Europea**. Es contemplen exempcions aplicables als béns de primera necessitat, com els productes agrícoles, alimentaris, l'ajuda humanitària i l'energia.
- També **es prohibeix l'entrada a ports de la Unió Europea als bucs amb pavelló rus**. S'aplicaran exempcions per motius mèdics, alimentaris, energètics i humanitaris, entre d'altres.

26/06/2023

Guerra a Ucraïna: afectacions comercials per a les empreses catalanes

5.3. Sectors

5.3.1. Indústria alimentària i ramadera

Ucraïna

- Per tal de garantir l'abastiment de la població, **Ucraïna imposa restriccions de certs productes agrícoles**. La llista, sotmesa a l'expedició de llicències i quotes per part del Ministeri d'Economia, inclou blat, blat de moro, oli, oli de gira-sol, aus de corral, ous, sègol, civada, mill, blat sarraí, sal, sucre i carn.
- Així, les afectacions es poden produir per les disruptcions en l'aprovisionament de **cereals** així com l'augment de preus a nivell internacional:
 - **Blat de moro**: Cal tenir en compte que el 35% del blat de moro importat per Catalunya prové d'Ucraïna. La UE ha flexibilitzat criteris per importar a països alternatius, com Argentina i Brasil.
 - **Oli de gira-sol**: és un 44% de les importacions catalanes. Es contemplen com a països alternatius: Hongria, l'Argentina, Alemanya, Bèlgica, Romania i Sèrbia. No obstant, el que sembla més plausible actualment és substituir el producte i no el mercat. Per tant, en la mesura del possible (tenint en compte les normes fitosanitàries i també la formulació del producte final), es recomana emprar productes alternatius com podrien ser l'oli de soja, l'oli de palma, l'oli de colza i/o el d'oliva.
- Aquestes interrupcions de subministrament de cereals afecten tant al consum humà com a l'alimentació del sector ramader
- De la mateixa manera, el gas i petroli ucraïnesos són la base per a la producció **d'abonaments i fertilitzants** per a tot Europa.

5.3.2. Automoció

Ucraïna

- La indústria dels xips depèn en gran mesura del **neó**, d'origen ucraïnès, clau per la fabricació de xips. Es tracta, però, d'un material difícilment substituïble en el curt termini.
- L'alça dels preus i potencials interrupcions del subministrament d'aquestes matèries primeres crítiques provocaran un augment dels preus de productes vitals, com ara les bateries, i dificultaran la fabricació de semiconductors, motors, automòbils i medicaments.

26/06/2023

Guerra a Ucraïna: afectacions comercials per a les empreses catalanes

Rússia

- També és el principal productor de **pal·ladi**, matèria prima important per l'electrificació de vehicles. Els preus d'aquests metalls estan assolint nivells rècord.

5.3.3. Energia

Ucraïna

- De la mateixa manera, el **gas i petroli** ucraïnesos són la base per a la producció **d'abonaments i fertilitzants per a tot Europa**.

Rússia

- Les disrupcions en el sector energètic tornaran a provocar un **augment dels preus dels combustibles fòssils i l'encariment de l'energia**. Rússia, però, no és un país molt rellevant per les importacions de Catalunya de combustibles, ja que representen el 5,5% del total importat (5è país proveïdor).
- Rússia proveeix el 46% de les importacions de la UE de carbó, el 38% de les de gas i el 26% de les de cru de petroli. Actualment es segueixen comprant.
- **Increment de preus:** el preu del Brent, del carbó, del gas natural i de l'electricitat han assolit creixements molt elevats. Les disrupcions en el sector energètic tornaran a provocar un augment dels preus dels combustibles fòssils i l'encariment de l'energia.
- **La UE ha aprovat un marc temporal** per tal que els estats puguin donar ajuts a les empreses afectades pels increments de preus de l'energia.

5.3.4. Altres matèries primeres

Rússia

Pel que fa a matèries primeres, Rússia és un important proveïdor de **coure, alumini, níquel, platí i altres metalls preciosos** utilitzats per molts productes, com electrodomèstics, ordinadors portàtils o telèfons mòbils.

- Les indústries que utilitzen la **fusta i derivats** com a matèria primera també estan patint increments molt elevats de preu doncs el principal país exportador fins ara eren Rússia i Bielorrússia

6. Altres efectes indirectes

6.1. A nivell global

- Els efectes econòmics de la guerra **poden provocar una estagflació** (situació econòmica en la qual convergeixen l'estancament econòmic i l'alça de preus).

6.2. A nivell europeu i estatal

- **Reducció de PIB** entre un 0,5 i 2 punts percentuals a Europa. S'estima una reducció d'entre un 2,5 i un 3,5% a Espanya, amb una conseqüent pèrdua de llocs de treball.
- **Espiral inflacionista**: superior al 5% al 2022 a Europa i pot superar el 10% a Espanya.
- **Afectacions a les polítiques fiscals**: Brussel·les reavaluarà el retorn a les normes fiscals, atesa l'alta incertesa derivada del conflicte. Caldrà decidir si segueix endavant amb el pla de desactivació de la Clàusula General d'Escapament el proper any, que es va invocar per pal·liar els efectes de la COVID-19.

7. Recomanacions a les empreses

7.1. Recomanacions d'ACCIÓ per a les empreses que importen o exporten en qualsevol d'aquests països:

- Prudència i serenitat.
- Mantenir el contacte constant amb els vostres interlocutors (clients, importadors, distribuïdors, socis a destí).
- Assessorau-vos:
 - Reviseu la data de comanda (pre o post invasió)

- Verificar que el producte es pot exportar o importar
- Verificar que el client no està a la llista de persones/entitats sancionades
- Revisen bé els contractes:
 - Clàusula de força major
 - Incoterm (FCA)
- Mitjans de pagament segurs (pagament avançat)
- Plans de contingència: diversificació

8. Suport per part d'ACCIÓ

8.1. ACCIÓ dona suport a les empreses amb interessos comercials a Rússia o Ucraïna

El Departament d'Empresa i Treball, a través d'ACCIÓ, dona suport al miler d'empreses catalanes que exporten o tenen filials a Ucraïna o Rússia.

- A través de l'[Oficina Exterior d'ACCIÓ a Moscou](#) es fa un seguiment proactiu i personalitzat de les 71 filials d'empreses catalanes a Rússia i les 11 d'Ucraïna. La xarxa de 40 oficines d'ACCIÓ al món dona suport gratuït a les empreses catalanes amb activitat a Ucraïna o Rússia amb l'objectiu d'ajudar-les a **diversificar mercats i trobar països alternatius** per comercialitzar els seus productes o serveis.
- A causa de la complexitat actual per fer negocis al món, ACCIÓ intensificarà **l'impuls als projectes d'expansió internacional de l'empresa catalana**. Es bonificaran en un 88% els projectes d'internacionalització personalitzats a qualsevol oficina d'ACCIÓ que tinguin per objectiu impulsar la diversificació de proveïdors, la captació de nous clients o l'augment de vendes a l'exterior, per exemple.
- [L'Oficina Tècnica de Barreres a la Internacionalització](#) d'ACCIÓ també ha intensificat el suport i seguiment a les empreses catalanes que puguin veure's afectades pels efectes derivats del conflicte en els fluxos de comerç internacional.
 - Atindrà en **menys de 48 hores les consultes d'empreses** que hagin de fer front a les incidències vinculades a les operacions comercials.
 - Enviarà **alertes periòdiques** a les empreses catalanes sobre les afectacions de la guerra a Ucraïna en la seva activitat internacional.

9. Enllaços d'interès

9. Alguns enllaços

- ARA
[Rússia només representa un 0,8% del comerç exterior català](#)
- EL ECONOMISTA
[¿Habrá desabastecimiento de cereales? Los mercados mayoristas españoles paran sus operaciones tras la tensión en el "granero de Europa"](#)
[La UE cierra su espacio aéreo a Rusia, prohíbe sus medios de comunicación afines y sancionará a Lukashenko por ser "cómplice"](#)
[La UE excluye siete bancos rusos del Swift pero mantiene al primero y tercero más grandes](#)
[Estos son los alimentos que más subirán el precio de la compra debido a la guerra entre Rusia y Ucrania](#)
- El Diario.es
[El cierre de puertos en Ucrania agudiza los problemas logísticos del transporte de mercancías](#)
- BBC
[How badly will Russia be hit by new sanctions?](#)
- Investing
[Rusia sube los tipos de interés al 20% para impulsar el rublo](#)
- El Mercantil
[La invasión rusa en Ucrania amenaza el comercio de España con ambos países](#)
- La Vanguardia
[Las mayores navieras suspenden el tráfico de contenedores con Rusia](#)
- Expansion
[El banco ruso Sberbank abandona el mercado europeo tras las sanciones y el cierre de sus filiales](#)

26/06/2023

Guerra a Ucraïna: afectacions comercials per a les empreses catalanes

[Rusia: el noveno paquete de sanciones solo agravará los problemas económicos en la UE](#)

[La UE adopta el décimo paquete de sanciones contra Rusia](#)

- Bloomberg Linea
[La UE busca bloquear a siete bancos rusos de SWIFT, incluido VTB](#)
- Cinco Días
[Equipo médico, maquinaria agrícola y vehículos: Rusia prohíbe la exportación de unos 200 productos](#)
- Swiss info
[Rusia adopta una lista de países "hostiles" a los que se reembolsará en rublos](#)
- El Confidencial
[Trigo, carne, sal, azúcar... Ucrania suspende la exportación de materias primas clave](#)
- DW
[UE alista cuarto paquete de sanciones contra Rusia](#)
- El Periódico
[La UE aprueba el cuarto paquete de sanciones contra Rusia y Bielorusia](#)
[Rusia prohíbe las exportaciones de cereales a cuatro exrepúblicas soviéticas](#)
- El Independiente
[Nuevas sanciones para Rusia: la UE castiga a Bielorrusia por su participación en el conflicto](#)
- Comissió europea
[Ukraine: EU agrees fifth package of restrictive measures against Russia](#)
[La UE adopta un quinto paquete de sanciones contra Rusia por su agresión militar contra Ucrania](#)
[Reunión extraordinaria del Consejo Europeo, 30 y 31 de mayo de 2022](#)
[Agresión de Rusia contra Ucrania: la UE adopta un sexto paquete de sanciones](#)
[La UE adopta su último paquete de sanciones contra Rusia por la anexión ilegal de las regiones ucranianas de Donetsk, Luhansk, Zaporíyia y Jersón](#)
[Ukraine: EU agrees on eighth package of sanctions against Russia](#)
[Guerra de agresión de Rusia contra Ucrania: la UE adopta el noveno paquete de sanciones económicas e individuales](#)
[One year of Russia's full-scale invasion and war of aggression against Ukraine, EU adopts its 10th package of economic and individual sanctions](#)

26/06/2023

Guerra a Ucraïna: afectacions comercials per a les empreses catalanes

- [Diari Oficial de la Unió Europea](#)
- [Agencia Tributaria](#)
- Euronews
[Rusia bloqueará la venta de filiales de bancos extranjeros en el país](#)
[La Comisión Europea propone nuevas sanciones contra Rusia](#)
[La UE anuncia su octavo paquete de sanciones contra Rusia tras las anexiones ilegales](#)
- Huffpost
[La UE anuncia el octavo paquete de sanciones a Rusia y confirma un tope al precio del petróleo](#)
- Nius Diario
[Bruselas propone el octavo paquete de sanciones a Rusia por la escalada en Ucrania y los referéndums ilegales en zonas ocupadas](#)
[La entrada en vigor del veto al diésel ruso amenaza con agravar la imparable subida del gasóleo](#)
- Sputnik News
[La UE adopta el octavo paquete de sanciones contra Rusia](#)
- Ruta del transporte
[Rusia cierra la frontera a los camiones de la Unión Europea](#)
- El país CR
[Rusia impone aranceles del 35% a ciertos bienes importados de los países «inamistosos»](#)
- Sputnik News
[Rusia impone aranceles del 35% a algunos bienes importados de países hostiles](#)
- Shoppers
[Marques populars afectades per l'increment d'aranzels a la importació de països hostils](#)
- La Información
[El veto de la UE a las importaciones de diésel ruso entra en vigor este domingo](#)
[El suministro de diésel en España está "asegurado" a pesar del veto a Rusia](#)
- El Nacional
[La Unión Europea prepara nuevas sanciones a Rusia: más de 11.000 millones](#)

26/06/2023

Guerra a Ucraïna: afectacions comercials per a les empreses catalanes

- Levante
[Brussel·les proposa ofegar la tecnologia de guerra russa en el desè paquet de sancions](#)
- El Punt Avui
<http://www.elpuntavui.cat/politica/article/17-politica/2304305-onze-paquet-de-sancions-de-la-ue-a-russia-aquest-cop-per-evitar-l-elusio-de-restriccions.html>

Per a més informació:

Oficina Tècnica de Barreres a la
Internacionalització

Passeig de Gràcia, 129
08008 Barcelona
www.accio.gencat.cat
tradedesk@gencat.cat
93 476 72 86